

มาตรฐานและแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่า - รุ่น 3

(Standards and Guidelines for Wildlife Forensic Analysis, SWFS)

ส่งมอบโดยคณะทำงานด้านเทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2018

ได้รับการอนุมัติให้ตีพิมพ์โดยคณะกรรมการสมาคมนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าในวันที่ 19

พฤศจิกายน 2561

รูปแบบการอ้างอิงที่แนะนำ:

SWFS Technical Working Group (2018)

มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติสำหรับการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์สำหรับสัตว์ป่า รุ่นที่ 3.

ลูซี่ เอ็ม.ไอ. เว็บสเตอร์ จัดพิมพ์โดยสมาคมวิทยาศาสตร์นิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่า วันที่ 19

พฤศจิกายน 2561, หน้า 21 แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดย โคมฉาย ไทยยัง

2020

1.0 ขอบเขตของเนื้อหา

เอกสารนี้กล่าวถึงมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่ยอมรับได้และแนวทางเพิ่มเติมสำหรับนักวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าในสาขาย่อยเรื่อง DNA (ส่วนที่ 4), สันฐานวิทยา (ส่วนที่ 5), และการวิเคราะห์ทางเคมีสำหรับการจำแนกไม้ (ส่วนที่ 6)

เอกสารนี้ยังครอบคลุมถึงการปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการ

การจัดการหลักฐานและการฝึกอบรมที่ดี

ซึ่งทุกกระบวนการเป็นหัวใจสำคัญห้องปฏิบัติการ

การพิสูจน์หลักฐานทางนิติเวชทั้งหมด

นอกจากนี้เนื้อหาในเอกสารนี้ยังรวมถึงข้อควรพิจารณาที่สำคัญของสายพันธุ์/สายวิวัฒนาการ (Phylogeny), อนุกรมวิธาน (Taxonomy)

และทำการอ้างอิงกับกลุ่มข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้วที่มีความเฉพาะเจาะจงกับทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่า

2.0 คำจำกัดความ

หมายเหตุ: คำจำกัดความเหล่านี้ใช้กับมาตรฐานและแนวทางทั้งหมด

คำจำกัดความเฉพาะที่เกี่ยวข้องจะจัดอยู่ในส่วนของเอกสารตามความเกี่ยวข้องด้วย

2.1 ความแม่นยำ (Accuracy) -

ความสามารถในการได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ถูกต้องเช่นระดับความสอดคล้องของปริมาณที่วัดได้

เทียบกับค่าที่เป็นจริง (ค่าจริง)

2.2 การทบทวนการบริหาร (Administrative Review) -

การประเมินผลของรายงานและเอกสารประกอบเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบายห้องปฏิบัติการ และเพื่อความถูกต้องในการแก้ไข

2.3 นักวิเคราะห์ (Analyst)- บุคคลที่ดำเนินการ และ/หรือ

ควบคุมกรณีวิเคราะห์ตัวอย่างทางนิติวิทยาศาสตร์การ, ทำการตีความข้อมูล, จนได้ข้อสรุป และ/หรือออกรายงานสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้อง

2.4 แผนการวิเคราะห์ –

แผนสำหรับวิธีการวิเคราะห์ที่จะใช้สำหรับกรณีใดกรณีหนึ่งขึ้นอยู่กับคำถามทางนิติวิทยาศาสตร์สำหรับกรณีนั้น ๆ เทคโนโลยีที่มีอยู่ การเก็บรักษาหลักฐานและคุณค่าของผลการวิเคราะห์ โดยปกติจะจัดทำเอกสาร SOPs (ดูรายละเอียดด้านล่าง)

แผนการวิเคราะห์ที่ไม่ได้ระบุให้เป็นกระบวนการมาตรฐานขั้นพื้นฐานทั้งหมด

(เช่นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานใหม่ หลักฐานพิเศษเฉพาะ)

ต้องมีการบันทึกไว้ในแฟ้มเอกสารของกรณีนั้น ๆ

2.5 ห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน (Chain of Custody) –

เอกสารแสดงลำดับการเกิดเหตุการณ์

หรือเอกสารที่แสดงทุกขั้นตอนของเหตุการณ์ตามลำดับ ซึ่งแสดงตั้งแต่การยึด การดูแลรักษา การควบคุม การเคลื่อนย้ายขนส่ง การวิเคราะห์ และการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายหลักฐานเหล่านี้

2.6 สมรรถนะ (Competency) -

การสาธิตหรือแสดงให้เห็นถึงทักษะทางเทคนิคและความรู้เฉพาะที่จำเป็นใช้ในงานบางชนิด

2.7 ชุดหลักฐานที่รวบรวมไว้ (Curated Collection) -

การรวบรวมวัสดุอ้างอิงที่ได้มาและการดูแลรักษาควบคุมกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพเฉพาะอย่างชัดเจน

2.8 แนวทางที่แนะนำ (Guidelines) – แนวทางเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่บังคับทำ

แต่เป็นแนวทางที่แสดงถึงการดำเนินการใน "กรณีที่ดีที่สุด"

สำหรับนักวิเคราะห์และห้องปฏิบัติการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลักฐาน

ห้องปฏิบัติการที่ต้องทำงานกับคดีที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์บางครั้งอาจไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางที่ตั้งไว้ทั้งหมดได้

อย่างไรก็ตามห้องปฏิบัติการที่ตั้งขึ้นเพื่องานทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าโดยเฉพาะควรพิจารณา

การดำเนินการตามแนวทางการดำเนินการที่ตั้งไว้

2.9 ปัจจัยที่รู้อยู่แล้ว (Known) – ในบริบทของหลักฐาน วัสดุที่เป็นของสิ่งที่อยู่ภายใต้การสืบสวน

(เช่นข้อมูลเฉพาะตัวบุคคล แหล่งที่มาทางภูมิศาสตร์) เป็นสิ่งที่ไม่ไม่มีข้อสงสัยใด ๆ

ปัจจัยนี้ทำหน้าที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นที่สงสัยเพื่อวัตถุประสงค์ในการการจับคู่แต่ละอย่าง

2.10 การระบุตัวตน/บ่งชี้ประเภท (Identification) –

การวิเคราะห์เพื่อที่จะวางรากฐานของการจำแนกประเภททางอนุกรมวิธานของตัวอย่าง การวิเคราะห์เหล่านี้จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของลักษณะการวินิจฉัยระดับอนุกรมวิธานที่เป็นคำถามอยู่

2.11 การจำแนกตัวตน (Individualization) –

การวิเคราะห์ที่พยายามจับคู่สิ่งที่เป็นที่สงสัยกับตัวอย่างปัจจัยที่รู้จักอยู่แล้วเพื่อตัดประเด็นอื่น ๆ ทั้งหมดออก

2.12 ห้องปฏิบัติการ (Laboratory) –

หน่วยงานองค์กรที่ให้บริการด้านการวิเคราะห์รวมถึงพนักงานและสถานที่ทางกายภาพรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก

2.13 ความแม่นยำ (Precision) – ระดับของข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มค่าที่วัดได้ ค่าจำนวน และ / หรือผลลัพธ์

2.14 วัสดุอ้างอิง (Reference Material) –

ตัวอย่างทางชีวภาพของข้อมูลประจำตัวที่เป็นที่รู้จักอยู่แล้วหรือข้อมูลที่ได้จากปัจจัยที่รู้จักอยู่แล้ว หรือจากแหล่งข้อมูลที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ตัวอย่างอ้างอิง (Voucher Specimen) เป็นส่วนย่อยของวัสดุอ้างอิงที่รู้จักตัวตนที่รู้จักอยู่แล้วรวมกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องเช่นแหล่งที่มาทางภูมิศาสตร์ ประวัติช่วงชีวิตและเพศ

2.15 ขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน (Standard Operating Procedure, SOPs) –

เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ห้องปฏิบัติการเป็นผู้ดูแลรวมถึงนโยบายห้องปฏิบัติการ ขั้นตอนทางเทคนิคและขั้นตอนหรือวิธีการวิเคราะห์สำหรับกระบวนการเฉพาะทางนิติวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ โดย SOPs

เป็นเอกสารควบคุมที่มีกลไกที่ทำให้มั่นใจว่าเนื้อหา มีความเป็นปัจจุบันและได้รับการอนุมัติแล้ว

โดยที่เอกสารรุ่นก่อนหน้าหรือที่หมดอายุแล้วจะถูกจัดเก็บถาวรเพื่อสำหรับการอ้างอิงและให้มีการใช้งาน SOPs ใน ห้องปฏิบัติการ.

2.16 มาตรฐาน (Standards) - -

การปฏิบัติขั้นต่ำที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้มั่นใจได้ว่านักวิเคราะห์จะจัดทำการวิเคราะห์ที่ให้ผลลัพธ์ที่เที่ยงตรงและแม่นยำและทำการถ่ายถอดสิ่งที่ค้นพบเหล่านี้อย่างเป็นทางการตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานบางข้อมาพร้อมกับวิธีการประเมินผล ความแม่นยำและความเที่ยงตรงต่อวัตถุประสงค์

เช่นการติดตามประสิทธิภาพของตัวทำปฏิกิริยาและอุปกรณ์หรือทำการทบทวนผลิตภัณฑ์และ
รายงานการวิเคราะห์ทางเทคนิคของ มาตรฐานต่าง ๆ

เป็นสิ่งที่ไม่สามารถต่อรองได้และนักวิเคราะห์ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามไม่ว่าจะอยู่ในห้องปฏิบัติ
การวิจัยหรือสถานที่เฉพาะทางนิติวิทยาศาสตร์

มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติสามารถปรับแก้ไขได้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อ ข้อมูล
นวัตกรรมและมุมมองใหม่ ๆ

2.17 การทบทวนทางเทคนิค (Technical Review) – รายงานการประเมินผล

บันทึกย่อกรณีที่เกิดขึ้น ข้อมูลและเอกสารอื่น ๆ

เพื่อให้มั่นใจว่ามีพื้นฐานที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการหาข้อสรุปทางวิทยาศาสตร์

2.18 การตรวจสอบความถูกต้อง (Validation)-

กระบวนการที่ใช้การดำเนินการชุดการทดลองที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของเทคนิคหรือขั้น
ตอนหรือการแก้ไขดังกล่าว

วิธีการตรวจสอบความถูกต้องแสดงให้เห็นว่าวิธีการวิเคราะห์ที่ใช้เป็นวิธีการที่เป็นที่ยอมรับ
สำหรับวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้

3.0 มาตรฐานและแนวทางทั่วไป

3.1 การฝึกอบรมและบุคลากร

3.1.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการแต่ละแห่งจะต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP)
สำหรับการฝึกอบรมคนทำงานทั้งที่มีประสบการณ์และที่ไม่มีประสบการณ์โดยจะต้องร
วมมาตรฐานตามที่อธิบายไว้ด้านล่างเข้าไปด้วย

3.1.2 มาตรฐาน:

ห้องปฏิบัติการที่ดำเนินการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าทุกแห่งจะต้องมีข้อคว
ปฏิบัติด้านจริยธรรมที่พนักงานทุกคนต้องปฏิบัติตาม

ซึ่งจะต้องรวมถึงการมีการแถลงการณ์อย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการทุกคนจะ
ต้องปฏิบัติงานในวิชาชีพอย่างมืออาชีพ

ทำการโดยรักษาข้อมูลเป็นความลับและด้วยความไม่อคติ

3.1.3 แนวทางแนะนำ:

ควรมีการเก็บข้อมูลโปรแกรมการฝึกอบรมของนักวิเคราะห์และหัวหน้างานทุกคนในรู
ปแบบเอกสาร

3.1.4 มาตรฐาน:

ก่อนเข้ารับหน้าที่อิสระสมาชิกในห้องปฏิบัติการทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการห
ลัฐานจะต้องได้รับการอบรมที่รวมถึงเรื่อง:

3.1.4.1 ชื่อนามัยและความปลอดภัยขณะทำงานกับตัวอย่างชีวภาพ

3.1.4.2 หน้าที่การคุ้มครองพยานหลักฐาน

3.1.4.3 การถ่ายโอน การเก็บรักษาและดำเนินการจัดการหลักฐานที่ปลอดภัย

3.1.5 มาตรฐาน:

ก่อนที่จะดำเนินการทำคดีอิสระในวิธีการที่กำหนดแต่ละข้อนักวิเคราะห์จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินการโดยวิธีการนั้นก่อน

ซึ่งจะสามารถยืนยันความสามารถนี้ได้โดยใช้วิธีสุ่มทดสอบ

3.1.6 แนวทางแนะนำ: ก่อนที่จะทำคดีอิสระ

การฝึกอบรมของนักวิเคราะห์ควรรวมถึงเรื่องต่อไปนี้:

3.1.6.1 ความลำเอียง อคติ

3.1.6.2 การฝึกอบรมในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1.6.3 คำให้การในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญ

3.2 การจัดการหลักฐาน

3.2.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP)

ในสถานที่เพื่อรับประกันความถูกต้องสมบูรณ์ของหลักฐานในระหว่างการเก็บรักษาการ

กระบวนการจัดการประมวลผล การตรวจสอบและตลอดเวลาที่อยู่

โดยมีการครอบคลุมถึง:

3.2.1.1 การรับหลักฐาน

3.2.1.2 เกณฑ์การยอมรับ

3.2.1.3 การติดตาม

3.2.1.4 การจัดเก็บ

3.2.1.5 การถ่ายโอนเคลื่อนย้าย

3.2.1.6 การเปลี่ยนแปลงภายหลังการวิเคราะห์

3.2.1.7 การป้องกันการสูญเสียหลักฐาน

3.2.1.8 การป้องกันการปนเปื้อนหลักฐาน

3.2.1.9 การป้องกันการแก้ไขดัดแปลงหลักฐาน

3.2.2 มาตรฐาน:

หลักฐานและข้อมูลที่ได้มาจะถูกจัดเก็บและวิเคราะห์ในลักษณะที่ได้รับความควบคุมและปลอดภัยตลอดเวลา

3.2.2.1 ต้องเก็บรักษาหลักฐานทางกายภาพไว้ในที่จัดเก็บที่มีที่ล็อก

3.2.2.2 ข้อมูลดิจิทัลจะถูกจัดเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัยและการเข้าถึงถูกจำกัด

หมายเหตุ:

การควบคุมการเข้าถึงหมายถึงการจำกัดเก็บหลักฐานในสถานที่ที่ปิดล็อกไป
ด้ การจำกัดการเข้าพื้นที่ทำการวิเคราะห์และการ ปกป้องข้อมูลดิจิทัล
การเข้าถึงหลักฐานโดยบุคคลากรที่ไม่ใช่บุคลากรทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องมี
การนำทางหรืออยู่ภายใต้การดูแลตลอดเวลา

3.2.3 มาตรฐาน: จะต้องทำการดูแลรักษาห้องใช้การคุ้มครองพยานหลักฐานตลอด

3.2.4 มาตรฐาน:

ต้องมีการทำเครื่องหมายบนหลักฐานทั้งหมดด้วยตัวระบุที่ไม่ซ้ำกันและมีลายเซ็นหรือซี
ลของของทุกคนที่มีการเกี่ยวข้องจัดการกับหลักฐานกำกับในทุกขั้นตอน

3.2.5 มาตรฐาน:

เมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้จะต้องทำการแบ่งเก็บตัวอย่างหลักฐานแต่ละตัวอย่างไว้ส่วนหนึ่ง
และเก็บรักษาไว้เพื่อให้สามารถทำการวิเคราะห์แบบอิสระในอนาคต

3.2.6 มาตรฐาน:

สำหรับหลักฐานที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอย่างมีนัยสำคัญทั้งหมดหรือบางส
วน ให้ทำการถ่ายภาพไว้ก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อช่วยระบุตัวตน
(เช่นถอดชิ้นส่วนสำหรับการวิเคราะห์ระดับไมเลกุลโครมโซม)

3.2.7 มาตรฐาน:

เมื่อมีการทำการเปลี่ยนแปลงหลักฐานทางกายภาพเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์จะ
ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบถึงผลกระทบที่การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นที่จะมีผลเกี่ยว
กับการวิเคราะห์ที่ตามมาได้

3.2.8 แนวที่แนะนำ:

หากจำเป็นต้องทำการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อการวิเคราะห์ในภายหลังจะต้องทำการป
รึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการพิจารณา

3.2.9 มาตรฐาน: การทำการแยก ส่วนของ

/ชุดของตัวทำปฏิกิริยาจะถูกนำมาใช้สำหรับการวิจัยและการทำคดี

3.2.10 มาตรฐาน:

ตัวอย่างงานวิจัยและคดีจะต้องถูกแยกออกจากกันโดยกายภาพหรือแบบชั่วคราวเมื่อมี
การดำเนินการโดยใช้เครื่องมือเดียวกัน

3.3 อุปกรณ์และวิธีการ

3.3.1 มาตรฐาน:

เครื่องมือจะต้องได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพก่อนใช้ในการทำการวิเคราะห์ตัวอย่าง

งคดี การตรวจสอบนั้นสามารถทำได้โดยการวิเคราะห์ตัวอย่างที่เป็นตัวแทน
(ตัวอย่างประเภทกรณี ตัวอย่างควบคุมที่รู้จักอยู่แล้ว)
และการประเมินว่าได้รับผลลัพธ์ตามที่คาดหวังหรือไม่
การตรวจสอบประสิทธิภาพดังกล่าวจะต้องเกิดขึ้น:

3.3.1.1 เมื่อมีการนำเครื่องมือใหม่เข้าใช้งาน

3.3.1.2 หลังจากนำเครื่องมือมาใช้งานแล้วจะมีการตรวจสอบเป็นประจำ
(อย่างน้อยตามระยะเวลาที่ระบุโดยผู้ผลิตเครื่อง)

3.3.1.3 หลังจากรับเครื่องคืนหลังมีการยืมไปใช้งาน

3.3.2 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP)
ไว้สำหรับวิธีการวิเคราะห์ทั้งหมดรวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของห้องปฏิบัติการ
และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ ๆ

3.3.3 มาตรฐาน: วิธีวิเคราะห์ที่ใช้ใน คดีต่าง ๆ จะต้องผ่านการตรวจสอบก่อนใช้

3.3.4 มาตรฐาน:

การใช้วิธีการวิเคราะห์ที่ได้จากกระบวนการที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากห้อง
ปฏิบัติการอื่นหรือจากวิธีการที่ได้มาจากการทบทวนเอกสารที่มีการตีพิมพ์ในวารสาร
ที่ผ่านการตรวจสอบโดยนักวิจัยจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องภายใน
การตรวจสอบจะต้องทำด้วยความเข้มงวดเพียงพอและลงรายละเอียดเพื่อยืนยันว่าจะ
สามารถหาผลลัพธ์ที่คาดหวังของการวิเคราะห์ได้ที่ห้องปฏิบัติการทดสอบก่อนที่จะนำ
ไปใช้วิธีในการพิจารณาคดี

3.3.5 แนวทางแนะนำ:

เกณฑ์การตรวจสอบความถูกต้องต่อไปนี้ควรได้รับการแก้ไขในกรณีที่เหมาะสม:

3.3.5.1

สำหรับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาควรจัดให้มีรายการ
เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องพร้อมใช้งาน

3.3.5.2 ในส่วนของความแม่นยำในการวิเคราะห์

ความแม่นยำจะสามารถกำหนดได้โดยทำการวิเคราะห์

ตัวอย่างการควบคุมที่ตรวจสอบย้อนกลับได้

3.3.5.3 ความเที่ยงตรงของการวิเคราะห์

สามารถกำหนดได้โดยการทำการทดสอบซ้ำกับตัวอย่างที่รู้จักแน่ชัดอยู่แล้ว

3.3.5.4 ความจำเพาะของการวิเคราะห์:

สามารถประเมินความจำเพาะได้โดยทำการวิเคราะห์เฉพาะตัวจากชนิดพัน
ธุ์ที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ใช่ชนิดพันธุ์หรือประชากรเป้าหมาย

ชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มว่าจะมีการปนเปื้อน หรือชนิดพันธุ์ทดแทนอื่น ๆ
แหล่งที่มาของตัวอย่างทางเลือกอื่น ๆ (ตัวอย่างเช่น
ประเภทเนื้อเยื่อหรือสารตั้งต้น) ก็สามารถทำการทดสอบได้เช่นกัน

3.3.5.5 ข้อจำกัดในการตีความที่ถูกต้องตรงประเด็น (เช่น
มีสารปนเปื้อนในส่วนผสมของเลือด สารตั้งต้น
เชื้อราหรือการปนเปื้อนของเชื้อโรค ฯลฯ)
ควรถูกระบุให้ชัดเจนและทำการประเมินผลกระทบ

3.3.6 แนวทางแนะนำ:

ความชัดเจนของแผนสำหรับการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเป็นสิ่งสำคัญ
และหากมีที่ใดใน SOPs ที่ไม่ได้ทำการบันทึกเรื่องนี้ไว้

(เช่นสำหรับประเภทตัวอย่างชนิดพิเศษหรือคำถามพิเศษ)

ควรมีแผนการวิเคราะห์แยกเฉพาะต่างหากที่ถูกกำหนดขึ้นมาสำหรับการจัดทำไว้
ไว้ในเอกสารบันทึกย่อของคดี โดยที่หากมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ

จากแผนนี้จะต้องมีการทำการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างครบถ้วน

3.4 ชุดเอกสารและวัสดุอ้างอิง

3.4.1 มาตรฐาน:

ห้องปฏิบัติการที่ดำเนินการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าจะต้องมีหรือสามารถ
เข้าถึงชุดเอกสารหรือวัสดุอ้างอิงที่มีการจัดเก็บดูแลไว้โดยเฉพาะ

3.4.2 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการจะต้องมี SOP

ที่ครอบคลุมเรื่องการดูแลและรักษาของวัสดุอ้างอิงทางชีวภาพแต่ละชนิดที่ใช้สำหรับ
การระบุตัวตนด้วยวิธีอนุกรมวิธาน หัวข้อที่มีต้องครอบคลุมถึง:

3.4.2.1 ขั้นตอนการจัดทำเอกสารและการดูแลจัดการ

3.4.2.2 การป้องกันวัสดุจากการย่อยสลายเสื่อมสภาพ

3.4.2.3 รายชื่อหน่วยงานด้านอนุกรมวิธานที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

3.4.3 มาตรฐาน: ตัวอย่างและฐานข้อมูลที่ใช้ในการทำคดีใด ๆ

จะต้องมีการระบุชื่ออย่างชัดเจนไม่ให้ซ้ำกับชิ้นอื่น ๆ

และให้จัดทำข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรในแฟ้มเอกสารของคดี

3.4.4 มาตรฐาน:

ต้องมีการยืนยันตัวตนของวัสดุอ้างอิงทางชีวภาพก่อนที่จะนำไปใช้ในการทำคดี

การตรวจสอบความถูกต้องของรูปร่างทางสัณฐานวิทยาของตัวอย่างจะต้องทำโดยมี
การอ้างอิงกับชิ้นตัวอย่างที่ผ่านการตรวจสอบแล้วและกับตัวอย่างที่อยู่ในชุดตัวอย่างที่มี

การรวบรวมประวัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ (เช่นพิพิธภัณฑสถานหลัก)
หรือกับเอกสารวิชาชีพ (เช่น เอกสารอนุกรมวิธาน แบบเฉลยการระบุตัวตนหลัก
หรือคู่มือภาคสนาม)

3.4.5 มาตรฐาน:

รูปลักษณะอนุกรมวิธานของวัสดุอ้างอิงหรือลำดับดีเอ็นเอที่ใช้สำหรับเปรียบเทียบกับราย
ยการหลักฐาน
รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์และแหล่งที่มาจะต้องมีการบันทึกไว้ใน
ชุดข้อมูลของห้องปฏิบัติการหรือฐานข้อมูล

3.4.6 มาตรฐาน:

รายงานการระบุตัวตนตามอนุกรมวิธานจะรวมถึงชื่อวิทยาศาสตร์ที่เพิ่งได้รับการยอมรับในปี
ปัจจุบัน

3.4.7 มาตรฐาน: แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

(บทความที่ได้รับการตีพิมพ์หรือฐานข้อมูลที่เผยแพร่)

จะถูกใช้ในการพิจารณาว่าการจำแนกทางอนุกรมวิธานเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ทางวิทยาศา
สตร์หรือไม่

3.4.8 แนวทางที่แนะนำ:

นักวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการควรเตรียมพร้อมที่จะอ้างอิงถึงหน่วยงานอนุกรมวิธานที่
ใช้สำหรับการจำแนกประเภทสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดในรายงานของพวกเขา

3.4.9 แนวทางที่แนะนำ:

นักวิเคราะห์แต่ละคนควรเตรียมพร้อมที่จะอธิบายถึงสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกันและความ
เป็นไปได้ในประเด็นด้านอนุกรมวิธานอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

3.4.10 แนวทางที่แนะนำ:

ควรจะมีการพยายามการกำหนดชนิดพันธุ์ย่อยของอนุกรมวิธานสัตว์ป่าในกรณีที่มี
ข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับที่มาทางภูมิศาสตร์และด้วยความรู้ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันเกี่
ยวกับการกระจายตัวของชนิดพันธุ์ย่อยเท่านั้น

3.5 เอกสารประกอบคดี

3.5.1 มาตรฐาน: เอกสารประกอบคดีจะต้องประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้:

3.5.1.1 ห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน

3.5.1.2 แบบคำขอข้อมูล

3.5.1.3 บันทึกย่อย

3.5.1.4 ตำแหน่งของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ ที่มี

3.5.1.5 บันทึกความคิดเห็นจากการทบทวนทางเทคนิค

3.5.1.6 รายงานฉบับสมบูรณ์

3.5.2 แนวทางแนะนำ: แพ้คดีเหล่านี้ควรเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วย เช่นแผนการวิเคราะห์ไฟล์ข้อมูลดิบ, อีเมลสื่อสาร, บันทึกของการสื่อสารภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดี เอกสารการส่งและรับของ และ / หรือเอกสารภาพถ่ายของหลักฐานหรือบรรพบุรุษ

3.5.3 มาตรฐาน:

รายละเอียดที่อยู่ในบันทึกย่อจะเพียงพอที่จะทำให้นักวิเคราะห์คนอื่นสามารถทำการรายงานในเรื่องที่ทำอยู่ได้โดยการทำการวิเคราะห์ซ้ำภายใต้วิธีการและเงื่อนไขการทดสอบเดียวกัน

3.5.4 มาตรฐาน:

ข้อสมมติฐานของแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการจำแนกจัดหมวดหมู่จะต้องได้รับการบันทึกไว้ในแพ้คดี

3.6 การจัดทำรายงาน

3.6.1 มาตรฐาน: รายงานจะต้องประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทั่วไป ผลลัพธ์ที่ได้และข้อสรุป

ตัวรายงานจะต้องมีรายละเอียดที่เพียงพอสำหรับการให้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นสามารถให้การยืนยันได้ว่ากรวิเคราะห์ที่ได้ทำไปนั้นประสบผลสำเร็จและได้ข้อสรุปมาได้อย่างไร

3.6.2 มาตรฐาน: การทบทวนตรวจสอบด้านเทคนิค:

รายงานทุกฉบับจะต้องได้รับการทบทวนตรวจสอบก่อนออกเผยแพร่ในเรื่องของความถูกต้องทางเทคนิคโดยนักวิทยาศาสตร์ท่านอื่นที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องการรายงานในประเด็นที่ทำอยู่

3.6.3 แนวทางแนะนำ: บททบทวนด้านงานบริหาร:

รายงานทั้งหมดควรได้รับการตรวจสอบโดยบุคคลมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อรับรองความถูกต้องของการจัดรูปแบบและเนื้อหาภายใน

หมายเหตุ:

ตามหลักการทบทวนทางเทคนิคและบททบทวนด้านการบริหารควรได้รับการตรวจทานจากผู้ตรวจทานคนละคน

3.6.4 แนวทางแนะนำ:

การทบทวนทางเทคนิคจะต้องถูกบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดเก็บในแพ้คดี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างรายงานฉบับต้น ๆ

ที่มีผลต่อการตีความควรได้รับการบันทึกข้อมูลอย่างสมบูรณ์ในรูปแบบของเอกสาร

3.6.5 มาตรฐาน:

รายงานทุกฉบับจะต้องระบุตัวตนของนักวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำและตีความข้อมูลนิติเวช

3.6.6 มาตรฐาน: คำศัพท์ที่ใช้ในบทสรุปของเอกสารเช่น “ตรงกับ/เข้าคู่กับ (Match)” “สอดคล้องกับ (Consistent with)” เป็นต้น

จะถูกกำหนดนิยามโดยห้องปฏิบัติการที่จัดทำรายงานแต่ละแห่ง

3.6.7 มาตรฐาน: การทดสอบทางสถิติที่ใช้เพื่อระบุระดับความมั่นใจในข้อสรุปที่ได้ เช่น ความน่าจะเป็นของการจับคู่แบบสุ่มหรืออัตราส่วนความน่าจะเป็นจะต้องมีอยู่ในรายงาน

4.0 มาตรฐานและแนวทางของ DNA

การวิเคราะห์ DNA

สัตว์ป่าเป็นหนึ่งในศาสตร์ของการพิสูจน์หลักฐานของสัตว์ป่าโดยใช้เทคนิคทางพันธุกรรมเพื่อระบุชิ้นส่วนและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าว่าอยู่ใน วงศ์ สกุล ชนิด กลุ่มประชากร หรือแหล่งที่มาของแต่ละตัว

การวิเคราะห์ลักษณะทางพันธุกรรมเป็นวิธีการที่เลือกใช้สำหรับการแยกสายตัวและการจำแนกเมื่อขาดลักษณะทางสัณฐานวิทยาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหลักฐานที่สอบทวนได้ (เลือดของเหลวในร่างกาย) บางชิ้นส่วนของสิ่งมีชีวิต (กองไส้โน ของที่ทำจากชิ้นส่วนของสัตว์ กระดูก เขากวาง เขาตัว ว) เนื้อเยื่อที่เสื่อมสภาพหรือผ่านกระบวนการ (เนื้อสัตว์ที่ปรุงสุก, เนื้อปลา, ไม้ซุง, ยาจีนโบราณ)

มาตรฐานและแนวทางแนะนำเหล่านี้อ้างอิงถึงข้อควรพิจารณาทั่วไปในการประยุกต์ใช้เทคนิคทางพันธุกรรมในการวิเคราะห์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่า

(เช่นความยาวส่วนที่จำกัดความสามารถที่หลากหลาย (Polymorphisms)

นิวคลีโอไทด์เดี่ยวที่มีความหลากหลาย หรือการวิเคราะห์โปรตีน)

นอกจากนี้มาตรฐานและแนวทางแนะนำยังครอบคลุมในส่วนของการวิเคราะห์ DNA

สัตว์ป่าเฉพาะทางที่กำลังเป็นที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เช่นการจัดลำดับ DNA

สำหรับการระบุลักษณะของชิ้นส่วนของสัตว์ และการวิเคราะห์ชิ้นส่วนดีเอ็นเอเรื่อง short tandem repeats (STRs) และ Single Nucleotide Polymorphisms (SNPs) เพื่อระบุอัตลักษณ์ของสิ่งนั้นๆ

คาดว่ามาตรฐานและแนวทางปฏิบัติเหล่านี้จะยังคงพัฒนาต่อไปเมื่องานในภาคสนามมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

4.1 คำจำกัดความของ DNA และตัวย่อ

- 4.1.1 เกณฑ์การวิเคราะห์ - ในการวิเคราะห์ STR,
ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของจุดสูงสุดของแอมพลิจูด (Peak Amplitude)
ที่ยอมรับได้สำหรับจุดสูงสุดที่ตั้งใจจะกำหนดให้เป็นตำแหน่งอัลลีล (Allele)
- 4.1.2 ช่องเก็บ - ในการวิเคราะห์ STR หมายถึง "หน้าต่าง"
ขนาดประมาณขนาดของอัลลีลแต่ละตัว
(กำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละชนิดพันธุ์พร้อมกับข้อมูลเชิงประจักษ์)
- 4.1.3 การปนเปื้อน – การนำดีเอ็นเอภายนอก (Exogenous DNA)
เข้ามาในตัวอย่างหรือปฏิกิริยา PCR โดยไม่ได้ตั้งใจ
- 4.1.4 อิเล็กโทรเฟอโรแกรม (Electropherogram)–
เรื่องของผลลัพธ์จากการวิเคราะห์แบบอิเล็กโทรโฟรีติกที่ได้มาจากเครื่องวิเคราะห์พันธุกรรม
- 4.1.5 การสกัดตัวควบคุมที่ผลเป็นลบ (Extraction Negative Control) -
(หรือสารละลายเปล่า) ตัวอย่างควบคุมสำหรับการวิเคราะห์ที่ไม่มี DNA
ต้นแบบและเป็นที่ใช้เพื่อตรวจสอบการปนเปื้อนตั้งแต่จากการแยกส่วนจนถึงส่วนสุด
ท้ายหรือทำการวิเคราะห์ตามลำดับ (Sequence Analysis)
ตัวอย่างควบคุมนี้รวมอยู่ในการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับตัวอย่างที่เป็นที่สงสัยและ/หรือ
ตัวอย่างที่รู้จัก
- 4.1.6 Genotype - โครงสร้างทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตหรือเซลล์
ซึ่งยังหมายถึงอัลลีลเฉพาะที่สืบทอดที่ตำแหน่งนิวเคลียร์หรือไม่โตคอนเดรีย
- 4.1.7 Heterozygous - ในการวิเคราะห์ STR
อัลลีลที่ปรากฏเป็นรูปแบบที่มีจุดสูงสุดสองจุดและมีค่าเฉลี่ยโดยทั่วไปของความสูง
ของจุดสูงสุดที่คล้ายคลึงกันเมื่อเปรียบเทียบกับอัลลีลอื่น ๆ เรียกว่า Heterozygous
- 4.1.8 Homozygous - ในการวิเคราะห์ STR อัลลีลที่ปรากฏว่ามีจุดสูงสุดจุดเดียวเรียกว่า
Homozygous
- 4.1.9 การวิเคราะห์สำเนาจำนวนต่ำ (Low Copy Number Analysis) –
การวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์จากตัวอย่างที่มีคุณภาพ/ปริมาณต่ำมาก
ตัวอย่างเช่นโดยการใช้อัจฉริยะ PCR
การปรับใช้ความเข้มข้นของสารละลายที่ต่างกันเป็นต้น
- 4.1.10 Mitochondrial Haplotype – ลำดับดีเอ็นเอที่ได้ถูกระบุในพื้นที่ของ DNA
ที่อยู่ในไมโทคอนเดรียโดยเฉพาะ
- 4.1.11 PCR – ปฏิกิริยาโพลีเมอเรสแบบลูกโซ่

4.1.12 การควบคุม PCR เริงลบ –

วิธีการควบคุมการวิเคราะห์ที่ใช้ในการตรวจจับการปนเปื้อนของ DNA

จากสารประกอบที่มีหน้าที่ทำการขยาย

การควบคุมนี้ประกอบด้วยสารประกอบเพียงอย่างเดียวไม่มีการเพิ่ม DNA ต้นแบบ

การควบคุมนี้รวมการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับตัวอย่างที่ยังเป็นที่สงสัยและ/หรือตัวอย่างที่รู้จัก

4.1.13 การควบคุมเชิงบวก PCR –

วิธีการการควบคุมการวิเคราะห์ที่ใช้ในการตรวจสอบว่า PCR

ดำเนินการอย่างถูกต้องหรือไม่

การควบคุมนี้ประกอบด้วยสารประกอบที่มีหน้าที่ทำการขยายและตัวอย่าง DNA ที่รู้จักอยู่แล้ว

การควบคุมนี้รวมการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับตัวอย่างที่ยังเป็นที่สงสัยและ/หรือตัวอย่างที่รู้จัก

4.1.14 จุดสูงสุด – ส่วนของสามเหลี่ยมที่แตกต่างกันของกราฟคลื่นไฟฟ้า

(Electropherogram) ที่แสดงข้อมูลเหนือเส้นฐานให้เห็น ในการวิเคราะห์ STR

การกำหนดจุดสูงสุดของอัลลีลพิจารณาจากขอบเขตที่ตั้งไว้ในซอฟต์แวร์การวิเคราะห์ของอุปกรณ์

4.1.15 ความสูงจุดสูงสุด - (หรือระดับความสูงสูงสุด)

จุดที่ความเข้มของสัญญาณที่จุดสูงสุดมีเยอะที่สุด

4.1.16 อัตราส่วนความสูงสูงสุด - ในการวิเคราะห์ STR

อัตราส่วนของขอบล่างความสูงของด้านล่างของจุดสูงสุดถึงขอบบนของความสูงของจุดสูงสุดจะแสดงในรูปของอัตราส่วนจากร้อย (เปอร์เซ็นต์)

4.1.17 การทำซ้ำตามกัน (Short Tandem Repeats, STRs) - (หรือ Microsatellites) คือชิ้นส่วน

Polymorphic ของ DNA ที่มีลำดับนิวคลีโอไทด์ ซ้ำ ๆ กันโดยทั่วไป 2-5 ชุด

การระบุตัวตนมักจะใช้ STRs

เนื่องจากจำนวนการซ้ำกันโดยปกติจะมีความแปรผันสูงในด้านประชากร

4.1.18 Single Nucleotide Polymorphism (SNP) – ตำแหน่งเฉพาะของนิวคลีโอไทด์บน DNA

locus ที่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของนิวคลีโอไทด์

ภายในกลุ่มประชากรหนึ่ง ๆ (มักจะเป็นชนิด Bi-allelic) SNPs

สามารถนำไปใช้สำหรับการระบุชนิด การกำหนดตั้งค่าประชากร /

ภูมิภาคและการบ่งชี้ตัวตนเฉพาะ

4.1.19 Theta (Θ) - ตัวประมาณค่าทางสถิติ F_{ST} ของไรท์ (NRC, 1996)

ที่ใช้เพื่อแสดงโครงสร้างทางพันธุกรรมของประชากร

ค่านี้จะถูกนำมาใช้ในการแก้ไขเพื่อให้เข้ากับสมการความน่าจะเป็นที่มีข้อมูลอ้างอิงประชากรย่อยหลายชุด

4.2 มาตรฐานและแนวทางทั่วไปของ DNA

4.2.1 ห้องปฏิบัติการ

4.2.1.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมี SOP

ซึ่งครอบคลุมกระบวนการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อหรือล้างสิ่งปนเปื้อนจากสถานที่และอุปกรณ์ทั้งหมด

4.2.1.2 มาตรฐาน:

งานที่เกี่ยวข้องกับคดีและงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีจะต้องมีการดำเนินการแยกเชิงพื้นที่หรือแยกชั่วคราว

4.2.1.3 มาตรฐาน:

จะต้องมีการกำหนดแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของห้องปฏิบัติการโดยออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับ Post-PCR และ Pre-PCR ให้ชัดเจน

4.2.1.4 มาตรฐาน: จะต้องไม่มีการถ่ายโอนอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ PCR

และวัสดุที่ต้องใช้จากพื้นที่ Post-PCR ไปยังพื้นที่ Pre-PCR

เว้นแต่จะมีการจัดการล้างสิ่งปนเปื้อนแล้ว

4.2.2 การสกัดดีเอ็นเอ (DNA)

4.2.2.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมี SOP

ที่จำเป็นสำหรับวิธีการสกัดทั้งหมดที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ

4.2.2.2 มาตรฐาน: ชุดสกัด DNA

แต่ละชุดจะต้องมีชุดสกัดควบคุมผลเชิงลบอย่างน้อยหนึ่งชุด

4.2.2.3 มาตรฐาน: การสกัด DNA

จากวัสดุอ้างอิงจะต้องทำการสกัดแยกโดยมีการแยก DNA

ออกจากหลักฐานโดยทางกายภาพหรือเป็นการชั่วคราว

4.2.2.4 มาตรฐาน:

เมื่อใดที่มีการเปรียบเทียบหลักฐานหลายรายการสำหรับการจับคู่ตัวตนเฉพาะ

ชนิดเช่นรายการที่ถูกสงสัยเปรียบเทียบกับหลักฐานที่ทราบค่า

ชิ้นส่วนหลักฐานแต่ละชิ้นจะต้องถูกดำเนินการตามกระบวนการโดยที่เป็นการ

ดำเนินการในเวลาที่แตกต่างกันหรือในสถานที่ต่างกัน
(ไม่ทำการตรวจสอบพร้อมกันในครั้งเดียว)

4.2.2.5 คำแนะนำ: ตัวอย่างที่ใช้ในการสอบทวนติดตามชนิด Trace sample ควรถูกสกัดและขยายก่อนที่จะทำการสกัดตัวอย่างที่มี DNA สำเนาจำนวนสูงและตัวอย่างที่เป็นที่สงสัยควรถูกสกัดก่อนที่จะทำการสกัดวัสดุอ้างอิงที่เกี่ยวข้องและตัวอย่างที่รู้จัก

4.2.2.6 แนวทางแนะนำ:

ในการวิเคราะห์ที่มีความอ่อนไหวต่อความเข้มข้นของต้นแบบควรทำการหาปริมาณตัวอย่างก่อนทำการขยายภาพ

4.2.3 การขยายภาพ

4.2.3.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมี SOP ที่รองรับวิธีการทำ PCR ทั้งหมดที่ต้องใช้เป็นประจำในห้องปฏิบัติการ

4.2.3.2 มาตรฐาน: จะต้องมีการบินทิกไพรเมอร์ที่ใช้ไว้ในแฟ้มคดี

4.2.3.3 มาตรฐาน:

ไพรเมอร์ที่ใช้เป็นประจำจะต้องผ่านการตรวจสอบเพื่อกำหนดขอบเขตช่วงของเงื่อนไข PCR

ที่ยอมรับได้และเพื่อประเมินความเป็นไปได้หากต้องเผชิญหน้ากับผลทดสอบที่เป็นบวกที่ไม่เป็นจริงและผลทดสอบที่เป็นลบที่ไม่เป็นจริง

หมายเหตุ: ทดสอบสามารถรวมถึงวิธีการที่หลากหลาย

ขึ้นอยู่กับภาวะวิเคราะห์ที่จะดำเนินการ ตัวอย่างเช่น:

การเจือจางของกรอบต้นแบบ (Template เทมเพลต) ที่แตกต่างกัน,

ความเข้มข้นของรีเอเจนต์, อุณหภูมิในการหลอม,

จำนวนรอบและการตรวจสอบความหลากหลายของสายพันธุ์ที่น่าจะเป็นไปได้

เพื่อกำหนดความจำเพาะ

4.2.3.4 มาตรฐาน: การทำ PCR

แต่ละครั้งจะต้องรวมถึงการทำการสกัดตัวควบคุมเชิงลบและ PCR

ควบคุมเชิงลบและบวก

4.2.3.5 แนวทางแนะนำ:

ผลจากการควบคุมเชิงบวกควรทำให้เกิดจีโนไทป์ที่โดดเด่นเพื่อจะทำให้ผู้ดำเนินการพร้อมที่จะกำหนดบ่งชี้ได้ว่ามันไม่ได้เป็นแหล่งที่มาของการปนเปื้อน

4.2.3.6 มาตรฐาน: ตัวควบคุมเชิงลบและเชิงบวก ของ PCR และการสกัดตัวควบคุมเชิงลบจะต้องได้รับการวิเคราะห์โดยใช้ตัวอย่างจากหลักฐานผ่านขั้นตอนสุดท้าย (เช่นการหาลำดับหรือการกำหนดขนาดของชิ้นส่วน)

4.2.4 การวิเคราะห์และการตีความ

4.2.4.1 มาตรฐาน:

ผลลัพธ์ที่ได้จะถูกปฏิเสธหากผลจากการควบคุมเชิงลบแสดงให้เห็นการขยายและจีโนไทป์ที่เหมือนกับตัวอย่างหลักฐานทั้งหมด

4.2.4.2 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการจะต้องมีระเบียบวิธีปฏิบัติ SOPs

ที่ครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้:

4.2.4.2.1 เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่ามี การปนเปื้อนในตัวควบคุมเชิงบวก ตัวควบคุมเชิงลบหรือในตัวอย่างที่ใช้ในคดี

4.2.4.2.2 การวิเคราะห์ การตีความและเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับการยอมรับข้อมูล เช่นมีตัวอย่างของตัวบ่งชี้คุณภาพของข้อมูลรวมถึงคะแนน PHRED, ค่าความเข้มของสัญญาณหรือความสูงจุดสูงสุด

4.2.4.3 แนวทางแนะนำ: ห้องปฏิบัติการที่ทำงานกับ DNA

ที่เสื่อมสภาพหรือมีจำนวนสำเนาต่ำ ควรมี SOP

เฉพาะที่กล่าวถึงการวิเคราะห์ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับตัวอย่างชนิดดังกล่าวและการตีความข้อมูลที่ได้ตามมา

4.3 มาตรฐานและแนวทางการเรียงลำดับ

4.3.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมี SOPs ที่ครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้:

4.3.1.1 การแก้ไขและการเปรียบเทียบลำดับนิวคลีโอไทด์

4.3.1.2 การปนเปื้อนตามลำดับหรือสารผสม

4.3.1.3 Heteroplasmy

4.3.2 มาตรฐาน: การระบุตามอนุกรมวิธานโดยใช้ข้อมูลลำดับจะรวมถึงการพิจารณา:

4.3.2.1

ความเหมาะสมของข้อมูลอ้างอิงรวมถึงความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนของสายพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด

4.3.2.2 การกระจายของระยะห่างทางพันธุกรรมในหมู่ญาติที่สนิทที่สุด

4.3.2.3 ชีวภูมิศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต ประวัติชีวิตและอนุกรมวิธาน

4.3.2.4 เชื้อชาติ (Phylogenies) ที่ได้รับการระบุเผยแพร่

4.3.3 มาตรฐาน: เมื่อมีการใช้ลำดับจากฐานข้อมูลสาธารณะ (เช่นจาก National Center for Biotechnology Information's GenBank) นั้น

นักวิเคราะห์จะต้องตระหนักถึงในเรื่องของความแปรปรวนของคุณภาพข้อมูล
ในฐานข้อมูลดังกล่าวและพยายามทำการประเมินความน่าเชื่อถือในเรื่องของ
อนุกรมวิธาน (Taxa) ที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบ

4.3.4 แนวทางแนะนำ:

การระบุตัวตนไม่ควรขึ้นอยู่กับลำดับเดียวที่ได้จากฐานข้อมูลสาธารณะ
ในกรณีที่ไม่ค่อยจะเกิดขึ้น แต่หากไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ
ที่สามารถหาเพิ่มเติมได้ให้เขียนระบุข้อจำกัดนี้ไว้ในบทสรุปของรายงาน

4.3.5 มาตรฐาน: การประมาณทางสถิติของ Mitochondrial Haplotype Frequency

จะต้องทำโดยการพิจารณาความเหมาะสมและความครบถ้วนของข้อมูลอ้างอิง
ที่มี

4.4 มาตรฐาน STR และแนวทางปฏิบัติที่แนะนำ

4.4.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมีมาตรฐานกระบวนการทำงาน (SOPs)
ที่ครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้:

4.4.1.1

การกำหนดเกณฑ์นิยามของความเข้มของสัญญาณสำหรับอัลลีลที่ใช้ในการ
กำหนดชนิดของยีน (Genotype)

เกณฑ์ความเข้มของสัญญาณเหล่านี้ถูกกำหนดค่าที่ยอมรับได้โดยทั่วไปซึ่งขึ้น
อยู่กับแพลตฟอร์มการรวบรวมหรือการพิจารณาสังเกตที่ผ่านการตรวจทานภา
ยใน

4.4.1.2 การกำหนดชุดเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับการกำหนดอัลลีลและจีโนไทป์ Genotype
ที่จะรวมอยู่ในรายงานขั้นสุดท้าย

4.4.1.3 การกำหนด Bin สำหรับการแจกแจงระบุอัลลีล

4.4.1.4 แยกแยะชิ้นส่วนประกอบ (Artifacts) เช่น Shutter Peaks และ Pull-up Peaks
จากจุดสูงสุดที่แท้จริงของอัลลีล (True Allele Peaks)

4.4.1.5 การแยกแยะความแตกต่างระหว่างที่มาแบบแหล่งเดียว

ที่มาจากหลายแหล่งและ Genotype ที่มีรายละเอียดตัวตนเพียงแค่บางส่วน

4.4.1.6 การใช้สูตรที่มีการระบุตั้งขึ้นอยู่แล้ว (เช่น NRC, 1996)

เพื่อคำนวณความน่าจะเป็นของตัวตนเฉพาะ

4.4.1.7

การจัดการมอบหมายระบุงกลุ่มประชากรรวมถึงการใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมนับสนุน

4.4.2 มาตรฐาน:

มาตรฐานขนาดภายในจะต้องรันด้วยตัวอย่างเพื่อทำให้เป็นมาตรฐานความแตกต่างของการย้ายถิ่นสูงสุด

การกำหนดอัลลีลตัวอย่างจะถูกนำมาใช้เท่านั้นหากอัลลีลที่ใหญ่ที่สุดและเล็กที่สุดสำหรับตัวอย่างนั้นอยู่ในช่วงที่ครอบคลุมโดยขนาดมาตรฐานภายใน

4.4.3 มาตรฐาน: เมื่อใดที่มีการใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างห้องปฏิบัติการ

การเรียกแทนอัลลีลจะต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน (เช่น

โดยการใช้ปริมาณตัวอย่างการควบคุมคุณภาพของจีโนไทป์ที่รู้จักอยู่แล้ว)

4.4.4 มาตรฐาน:

ห้องปฏิบัติการแต่ละแห่งจะต้องใช้แ่งตำแหน่งที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากระบบวนการภายในห้องปฏิบัติการแล้ว

4.4.5 มาตรฐาน:

การคำนวณประมาณความน่าจะเป็นของแต่ละชนิดจะต้องรวมถึงการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับโครงสร้างประชากรด้วย

หมายเหตุ:

สำหรับแท็กที่มีข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหวหรือชนิดพันธุ์ที่ไม่ได้มีการผสมพันธุ์แบบจับคู่ทั่วไป (Non-panmictic Breeding) แล้วนั้น

ต้องจัดหน้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างประชากรของสัตว์ชนิดนั้นๆ

เมื่อใดที่ไม่ทราบค่าของ Theta สำหรับสายพันธุ์ใด ๆ ก็ตาม

จะต้องมีการปรับค่าข้อมูลแบบวิที่อนุรักษนิยมและใช้ข้อมูลที่มีจากระบบ taxa ซึ่งคาดว่าวิธีนี้จะทำให้มีจำนวนประชากรที่คล้ายคลึงกัน

4.4.6 มาตรฐาน: เมื่อใดก็ตามที่มีการทำการกำหนดประชากร

การจัดให้ฐานข้อมูลมีข้อมูลครอบคลุมถึงตัวแทนพื้นที่ครอบคลุมทางภูมิศาสตร์และการมีขนาดตัวอย่างที่เพียงพอเป็นสิ่งสำคัญ

หากขนาดประชากรที่เหมาะสมไม่สามารถถูกนำไปรวมอยู่ในการเปรียบเทียบทสรุปก็จะสะท้อนความจริงนั้น

4.5 SNP มาตรฐานและแนวทาง

4.5.1 มาตรฐาน: ห้องปฏิบัติการต้องมี SOPs ที่ครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้:

4.5.1.1 การขยาย SNP (เช่น PCR แบบเรียลไทม์, PCR

เฉพาะสำหรับอัลลีลแต่ละชนิด)

4.5.1.2 การกำหนดนิยามขอบเขตของชุดเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับการกำหนด SNP (เช่น การจับกลุ่มด้วยตัวควบคุมเชิงบวก กำหนดความสูงขั้นต่ำของจุดสูงสุด) เกณฑ์เหล่านี้ให้ถูกกำหนดโดยค่าที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปตามแพลตฟอร์มการรวบรวมหรือให้ทำการกำหนดเชิงประจักษ์โดยใช้การตรวจสอบภายในเป็นการรับรองความถูกต้อง

4.5.1.3

การแยกแยะความแตกต่างระหว่างตัวอย่างที่มีที่มาจากแหล่งเดียวและตัวอย่างที่มีแหล่งที่มาหลายแหล่ง

4.5.1.4 การใช้สูตรที่จัดตั้งขึ้นแน่นอนแล้ว (เช่น NRC, 1996)

เพื่อทำการคำนวณความน่าจะเป็นของกรบงชี้แต่ละชนิด

4.5.1.5

การมอบหมายประชากรรวมถึงการใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมในการสนับสนุน.

4.5.2 แนวทางแนะนำ:

การควบคุมเชิงบวกจะต้องรวมจีโนไทป์ที่เป็นไปได้ทั้งหมดสำหรับแต่ละตำแหน่งไว้

ซึ่งอาจจะมาจากตัวอย่างของจีโนไทป์ที่รู้จักอยู่แล้วหรือจากการสร้างวัสดุควบคุมเชิงบวกเทียมขึ้นมา

4.5.3 มาตรฐาน:

เมื่อใดที่มีการใช้อิเล็กทรอนิกส์ของเส้นเลือดฝอยจะต้องจัดให้มีมาตรฐานขนาดที่ใช้ภายในห้องปฏิบัติการถูกนำไปทดสอบดำเนินการร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงจุดสูงสุดเป็นปกติ

4.5.4 มาตรฐาน: เมื่อใดก็ตามที่มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างห้องปฏิบัติการการเรียก SNP

อัลลีลจะต้องมีความกลมกลืน

(เช่นโดยการใช้ตัวอย่างการควบคุมคุณภาพที่เป็นที่รู้จัก genotype)

4.5.5 มาตรฐาน:

ห้องปฏิบัติการแต่ละแห่งจะต้องใช้แม่พิมพ์ตำแหน่งที่ผ่านการตรวจสอบรับรองความถูกต้องการคณะดำเนินการภายในแล้ว

4.5.6 มาตรฐาน:

การประมาณค่าความน่าจะเป็นของตัวตนแต่ละชนิดจะต้องรวมถึงการปรับโครงสร้างประชากรด้วย

หมายเหตุ: สำหรับ Taxa

ที่มีข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหวหรือชนิดพันธุ์ที่มีการผสมพันธุ์แบบไม่สลับคู่ควรจัดให้มีการประมาณค่าโครงสร้างประชากรที่เกี่ยวข้อง สำหรับกรณี Theta ไม่ได้เป็นที่รู้จักเมื่อเทียบกับสายพันธุ์ใด ๆ

จะต้องมีการปรับค่าในแบบอนุรักษนิยมเพิ่มเข้าไปในกระบวนการโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่จาก Taxa ที่คาดว่าจะมีโครงสร้างประชากรที่คล้ายคลึงกัน

4.5.7 มาตรฐาน: เมื่อใดก็ตามที่มีการทำการกำหนดประชากร

การจัดให้ฐานข้อมูลมีข้อมูลครอบคลุมถึงตัวแทนพื้นที่ครอบคลุมทางภูมิศาสตร์และการมีขนาดตัวอย่างที่เพียงพอเป็นสิ่งสำคัญ

หากขนาดประชากรที่เหมาะสมไม่สามารถนำไปรวมอยู่ในการเปรียบเทียบทสรุปก็จะสะท้อนให้เห็นถึงความจริงนั้น